

hov materiálu, miesta činnosti, spôsob zabezpečovania bojovej činnosti v mierovej posádke, na presune i v priestoroch rozptýlenia a doriešiť spôsob posilňovania vojsk.

V smerniciach budú musieť byť presné kritéria pre hodnotenie dosahovania pohotovosti. Taktiež zjednodušenie počtu signálov a spôsobu oznamovania pomôže skvalitniť prípravu pohotovosti.

Některé problémy zabezpečení teritoria

Podplukovník Zdeněk Počta

Úkolem chemického vojska je organizovat a řídit chemické zabezpečení zmoobilizování, operačních přesunů a bojové činnosti jednotek na teritoriu vojenského okruhu. K zabezpečení tohoto úkolu je třeba zjistit údaje o jaderných a chemických úderech a skutečné radiační a chemické situaci. Na vyjmenovaných úkolech se podílí chemické vojsko, průzkumné jednotky všech druhů vojsk, jednotky TRHS a MV-CO, přičemž těžiště v podmínkách teritoria okruhu leží na jednotkách a štábech TRHS.

Porovnáme-li úkoly TRHS a CO a způsob jejich plnění, především v oblasti zjišťování parametrů, skutečné radiační a chemické situace a předávání těchto údajů, vidíme, že prozatím existuje řada nesrovnalostí. Mnoho skutečností není doposud zkoordinovaných. V plnění úkolů mezi orgány TRHS a CO panuje prozatím duplicita.

V systému TRHS je v současné době vybudována, vycvičena a materiálně zabezpečena síť družstev radiační hlášené sítě, ORS, KRS, RSO a ŮRS, jejichž hlavním úkolem je zjišťovat, vyhodnocovat a okamžitě hlásit parametry jaderných výbuchů, družstva TRHS pak vedou na stanovených trasách, směrech a místech radiační a chemický průzkum, na základě získaných údajů vyhodnocují skutečnou radiační situaci. Vyhodnocené údaje předávají mimo jiné i styčným důstojníkům MV-CO (kteří jsou na KVS a OVS), orgánům vojenské dopravy a sousedům ve směru pravděpodobného ohrožení.

Do organizační struktury jednotek CO jsou začleněny mimo ostatní jednotky skupiny analytického zjišťování na závodech. MV-CO mobilními skupinami analytického zjišťování (MSAZ) plánuje tak-

též radiační a chemický průzkum na trasách a perspektivně zjišťování parametrů jaderných výbuchů na jednotlivých pozorovatelnách. Teď ovšem nastává situace, že družstva TRHS vyjíždějí na předem stanovené trasy k průzkumu a podobně tak i MSAZ. Přitom řada tras se překrývá, většina tras MSAZ je neúčelných, jdou po těžko sjízdných komunikacích až po polních cestách do prostorů, které jsou málo důležité a kde rozložení obyvatelstva je minimální. Některé trasy jsou neúměrně dlouhé.

Dosud vybudovaný systém TRHS spolu s letkami vzdušného radiačního průzkumu u KVS je i bez jednotek CO schopen plně obsáhnout při získávání údajů teritorium jednotlivých krajů.

Bude proto reálné, aby SAZ a pozorovatelný CO se zaměřily na přímé zabezpečení továren a civilních objektů a zabezpečily analýzu neznámých OL, dodávaných jednotkami TRHS. Zjišťování údajů o jaderných a chemických úderech, skutečné radiační a chemické situaci i její vyhodnocování je vhodné plně ponechat v péči TRHS. Předání těchto údajů štábům a jednotkám MV-CO zabezpečí jednotky TRHS.

Další nevyřešený a materiálně nezabezpečený problém je dozimetrická kontrola ozáření civilního obyvatelstva a především nastupujících záloh. Doposud je stav takový, že je možné zabezpečit dozimetrickou kontrolu vojsk a záloh od toho okamžiku, kdy se dostavily k příjímáním střediskům osob, popřípadě k útvarům. Avšak dávky, které obdržely od vyhlášení mobilizace nejsou postihnutečné. Přitom obdržené dávky mohou být dostatečně vysoké. Ozáření u jednotek se bude projevovat teprve po určité

době a bude snižovat bojeschopnost jednotek. Zásadně by měla dozimetrická kontrola ozáření postihnout ty doplňky, jejichž ozáření by narušilo další bojeschopnost; tyto zálohy nevčleňovat do organických celků a řešit za ně ihned úhradu.

Prozatím se přijatá dávka u nastupujících záloh odhaduje orientačním výpočtem, tento však může být značně nepřesný v podmínkách složité radiační situace. Dozimetrická kontrola ozáření obyvatelstva se podobně provádí prozatím odhadem přijatých dávek podle vypočtené úrovně radiace v místě pobytu, nebo podle vnějších příznaků ozáření jedince.

K odstranění tohoto nedostatku bude nutné vedle zabezpečení dostatečným počtem krystalových i tužkových dozimetrů a vyhodnocovacích zařízení učinit i některé organizační úpravy. Je účelné vyčlenit na jednotlivé MNV (které zabezpečují vyzkoušení a svoz doplňků do spádových obcí) určité množství dozimetrů a vydávat je za mobilizace spolu s povolávacími rozkazy (jednotlivým skupinám se stejným určením, nebo jednotlivcům s různým určením). Pro případ, že by vyhlášení mobilizace zastihlo většinu záloh na pracovišti, vytvořit zálohu dozimetrů na závodech. Tyto můžeme využít v případě nevydání pro potřebu civilního obyvatelstva. Ozáření obyvatelstva můžeme v současné době přesněji odhadnout podle ozáření jednotlivých družstev TRHS. Kdybychom zabezpečili i SAZ dozimetricky, mohli bychom určit dávky obyvatelstva (hlavně v závodech a ve městech) ještě přesněji.

Nedostatky v organizační struktuře chemických jednotek na teritoriu okruhu mohou mít za následek obtížné splnění úkolů chemického zabezpečení na teritoriu.

V současné době jsou u KVS vedle pozemní složky TRHS letky vzdušného radiačního průzkumu a rotý speciální čistoty, které však prozatím svým vybavením a kapacitou zcela neodpovídají požadavkům soudobého boje a modernizace armády. Velitelství okruhu však nemá v přímé podřízenosti jednotku, kterou by použilo k upřesnění radiační a chemické situace a hlavně k likvidaci následků. S využitím rot speciální čistoty KVS počítá MNO-GS, velitel okruhu a pak náčelník KVS. A přitom jejich síly a vybavení nezabezpečí ani plnění úkolů v krajích. Štáby CO nepočítají s využitím pluků CO ve prospěch vojsk.

Navrhují možné řešení organizační struktury chemických jednotek na teritoriu okruhu za branné pohotovosti státu i v míru.

Na stupni okruhu mít

- v rámci brigády ochrany okruhu prapor chemické ochrany s organizací: radiometrická a chemická laboratoř, rota radiačního a chemického průzkumu, rota hygienické čistoty, rota dezaktivace a odmořování (bojové techniky i terénu); v míru zřámcovat prapor na rotu chemické ochrany;

- letku vzdušného radiačního průzkumu; v míru ji zřámcovat na roj vzdušného radiačního průzkumu;

- na chemickém oddělení automatické zařízení pro vyhodnocování a zakreslování radiační situace s obsluhou, v míru jen náčelníka radiačního střediska a náčelníka první směny;

- k zabezpečení součinnosti a řízení jednotek CO u VO skupinu (oddělení) důstojníků CO (MV).

Na stupni kraj mít

- rotu chemické ochrany s organizací: četa radiačního a chemického průzkumu, četa hygienické čistoty a četa dezaktivace a odmořování; v míru ji zřámcovat na četě chemické ochrany;

- letku vzdušného radiačního průzkumu;

- na štábu KVV automatické zařízení pro vyhodnocování a zakreslování radiační situace, z toho v míru CHN KVV a náčelníka krajské radiační skupiny.

Na stupni okres mít v míru důstojníka předurčeného na funkci náčelníka okresní radiační skupiny.

Závěr

Přesné zjišťování skutečné radiační a chemické situace na území teritoria vyžaduje jednotný systém řízení a velení. Dosavadní dvojkolejný systém nejen nedává předpoklady úspěšného plnění všech úkolů ochrany vojsk, ale naopak brzdí tuto práci a nedává dostatečné podklady pro rozhodování velitelů při řízení mobilizace a bojové činnosti v napadených oblastech.

Z těchto důvodů je nutné řídit OPZH po jediné teritoriální linii velení a k tomu navrhnout uskutečnit tato opatření:

1. Zbavit jednotky CO povinnosti zjišťovat atomové a chemické úder a samostatně vyhodnocovat radiační a chemickou situaci u štábů CO.

2. Zrušit trasy MSAZ a vyčlenit je pouze pro přímé zajištění závodů a objektů, z nichž jsou tvořeny.

3. Všechny úkoly spojené se zjišťováním a vyhodnocováním radiační a chemické

situace přenést do kompetence TRHS, kterou řídí velitel okruhu.

4. Využít pluky CO k likvidaci následků nejen u civilního obyvatelstva, ale i pro potřeby vojsk podle rozhodnutí velitele VO.

5. Na úrovni MNO-MV vyřešit duplicitní problémy při řízení OPZHN u všech útvarů, útavů a zařízení, dislokovaných na území teritoria.

PŘESUNY VOJSK

Podplukovník Vlastimil Lidický

Otázky zabezpečení a řízení přesunů na teritoriu jsme již procvičovali na některých cvičeních (LVICE, NEPTUN, KY-SUCA — řízených MNO) a zaměstnancích, kde se ukázalo, že udržení provozu v dopravě na teritoriu (tedy i plynulost silničních přesunů) je životně důležitou otázkou státu za branné pohotovosti.

Doprava (tedy i veškeré přesuny na teritoriu) bude probíhat za velmi složité pozemní a vzdušné situace a stálého působení nepřítele.

Jelikož to bude jeden z nejsložitějších procesů velení a řízení je třeba již nyní učinit některá opatření k jejich zabezpečení.

Bude to zejména

— vybudování jednotného systému velení počínaje stupněm MNO, přes okruhy, kraje do jednotlivých okresů; tento systém velení je nutné zabezpečit jednotným, pevným, uzlovým systémem spojení;

— vytvoření, nebo zpohotovění organizačních prvků a výkonných sil a prostředků k zabezpečení a řízení provozu na komunikacích;

— sladění plánovaných vojenských přesunů s ostatním pohybem na komunikacích.

Zmíním se o způsobech plánování přesunů na teritoriu okruhu za předpokladu, že jednotný systém velení bude uskutečněn.

Zásadou zde musí být, že velitel okruhu musí být informován o veškerém po-

hybu vojsk na teritoriu (i těch, která nejsou v jeho podřízenosti jako např. letecké útvary, manévry sil a prostředků PVOS apod.). To prakticky znamená dát přesné podklady pro plánování i ze stupně MNO. Tyto podklady pak teritoriální okruh zapracuje do „Plánu přesunů vojsk, útavů a zařízení na teritoriu okruhu“.

Obsahem tohoto plánu bude:

— přesuny vojsk, útavů a zařízení z teritoria k frontě;

— manévry sil a prostředků na teritoriu (PVOS, letectvo, redisklace okruhových útvarů a zařízení, rozptýlení skladů apod.);

— dílčí přesuny vojsk, materiálu všech prvků na stupni kraj i okruhu;

— evakuační přesuny, mobilizační přesuny a hlavní přesuny v národním hospodářství a všech mimoarmádních složek státu;

— vyčleněné komunikace pro přesun spojeneckých vojsk (vojska, pozemní sklady spojeneckého letectva, spojenecké sklady apod.);

— systém spojení a obsazení os pořádkovými a regulačními orgány s prvky všestranného zabezpečení přesunů;

— lhůty a způsoby hlášení o přesunech a situaci na stanovených osách.

Tento plán zpracuje okruh. Krajům zašle výpisy, ve kterých uvede vojska (útvary) pouze přidělenými čísly pochodových proudů.

Orgán velení kraje řeší dílčí úkoly